SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.: 21/2353
Dok.nr: 21/24577
Arkiv:
Saksbehandler: Johnny Kvalø
Dato: 20.10.2021

U.Off.

Strategisk valg for Vesterålskraft AS

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
067/21	Kommunestyret	25.10.2021

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

Kommunedirektøren fremlegger et notat til kommunestyret, som omhandler posisjon og muligheter for Sortland kommune i forhold til fremtidig eierskap i Vesterålskraft AS.

Kommunestyret - 067/21

KS - behandling:

Forslag til vedtak fra ordfører, foreslått av Karl-Erling Nordlund, Senterpartiet

1. Forhandlingsutvalget gis mandat til å tilby å erverve aksjer fra Bø kommune.
2. Aksjekjøpet hos Bø kommune er oppad begrenset til maksimalt 34 MNOK.
3. Kjøpet forutsetter at Bø og Sortland får en eierandel samlet over 2/3 flertall i generalforsamlingen.
4. Investering belastes kommunens disposisjonsfond.

Fellesforslag fra SP, AP, SV, Rødt, H, FRP, MDG, foreslått av Beate Bø Nilsen, Høyre

5. Eierne i Vesterålskraft gjennomfører dialog med eierne i Trollfjord og Andøy Energi om felles løsninger for å styrke kraftselskapene, inklusiv nett, bredbånd og produksjon.

Tilleggsforslag fra ordfører, foreslått av Karl-Erling Nordlund, Senterpartiet

Vedtak, saksframlegg med vedlegg unntas offentlighet med grunnlag i Offentleglova § 23 første ledd.

Einar Mårstad har før møtet bedt om å få vurdert sin habilitet og fratrådte under behandling av habilitetsspørsmålet.

VEDTAK
Med hjemmel i forvaltningsloven § 8 annet ledd jfr. forvaltningslovens § 6 andre ledd, vedtar kommunestyret enstemmig at Einar Mårstad er inhabil i sak 067/21 i kommunestyret 25.10.2021.

Vararepr. Frank Ludviksen (H) tiltrådte som vara for Mårstad.

Vararepr. Frank Ludviksen har før møtet bedt om å få vurdert sin habilitet og fratrådte under behandling av habilitetsspørsmålet.

VEDTAK
Med hjemmel i forvaltningsloven § 8 annet ledd jfr. forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e nr. 2 og andre ledd, vedtar kommunestyret enstemmig at Frank Ludviksen er habil i sak 067/21 i kommunestyret 25.10.2021.

Det er 27 repr. tilstede under behandling av saken.

Før behandling av saken, ba møtelederen om at saken skulle behandles for lukkede dører. Debatten ble holdt for lukkede dører. Dørene ble så åpnet og organet stemte over forslaget om lukking.

VEDTAK
Med hjemmel i kommunelovens § 11-5 tredje ledd bokstav b jf. offentleglova § 23 første ledd vedtok kommunestyret enstemmig å behandle saken for lukkede dører. Begrunnelsen er at saken angår tungtveiende offentlige interesser.

Votering:

Forslag til vedtak fra ordfører enstmmig vedtatt.

Fellesforslag fra SP, AP, SV, Rødt, H, FRP og MDG enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fra ordfører enstemmig vedtatt.

KS - vedtak:

1. Forhandlingsutvalget gis mandat til å tilby å erverve aksjer fra Bø kommune.
2. Aksjekjøpet hos Bø kommune er oppad begrenset til maksimalt 34 MNOK.
3. Kjøpet forutsetter at Bø og Sortland får en eierandel samlet over 2/3 flertall i generalforsamlingen.

4. Investering belastes kommunens disposisjonsfond.
5. Eierne i Vesterålskraft gjennomfører dialog med eierne i Trollfjord og Andøy Energi om felles løsninger for å styrke kraftselskapene, inklusiv nett, bredbånd og produksjon.

Vedtak, saksframlegg med vedlegg unntas offentlighet med grunnlag i Offentleglova § 23 første ledd.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Kommunedirektøren viser til tidligere saksutredninger og behandlinger i saken som omfatter «strategisk valg for Vesterålskraft AS», jfr. kommunestyresak: 047/21 og 057/21, samt drøftingssak 001/21

I dette saksfremlegget tar kommunedirektøren utgangspunkt i vedtaket fra kommunestyremøte 1.10.21 og gjør en vurdering av hva som er status og muligheter i denne saken.

FAKTA I SAKEN

Kommunestyret vedtok følgende 1.10.21 i sak 057/21:

1. *Sortland kommunestyre går inn for at Vesterålskraft AS opprettholdes med dagens eierskap.*
2. *Sortland kommune opprettholder dagens eierandel på minimum 35 %.*
3. *Tilbud fra Lofotkraft AS, Nordkraft AS og Tromskraft AS avvises.*
4. *Sortland kommunestyre ber om å være part i arbeidet med hvem som inngår i fremtidig eierskap i Vesterålskraft AS.*
5. *Gjennom samråd med øvrige eiere og Vesterålskraft AS søkes det å komme til løsning som i størst mulig grad ivaretar vedtakene fra denne saken i Sortland kommune, Øksnes kommune og Bø kommune. Ny eiersammensetning kan primært være institusjonell eier. Lokalt næringsliv i dagens eierkommuner kan også være mulig.*
6. *I videre prosess deltar utvalg bestående av ordfører, varaordfører og opposisjonsleder på vegne av Sortland kommune.*
7. *Resultat fra prosessene legges fram for Sortland Kommunestyre.*
8. *Eventuelt vedtak i saken besluttes av Sortland Kommunestyre.*

Slik kommunedirektøren vurderer kommunestyrets tidligere vedtak, samt vedtak i sak 057/21, er det punkt **4** og **5** som i det videre vil være aktuelt å posisjonere sitt eierskap i Vesterålskraft AS på. For å oppfylle disse punktene, vurderer kommunedirektøren at det er gjennom eierskap, og primært gjennom eierskap som innbefatter at Sortland og Bø samlet representerer mer enn 2/3 av stemmene i Vesterålskraft AS at dette punktene i vedtaket kan ivaretas.

VURDERING

Slik kommunedirektøren kjenner saken, har det i etterkant av kommunestyrets vedtak vært arbeidet både intensivt og i henhold til vedtakets rammer for å imøtekomme Sortland kommune interesser med hensyn til eierskapet i Vesterålskraft AS (VK). De kjente utfallene er følgende: Bø kommune selger seg ned fra 35 % til 30 % og Øksnes kommune selger hele aksjeposten på 30 %. Med utgangspunkt i tilbudet fra Lofotkraft som har det høyeste budet, vil det innebære at Bø kommune selger sin andel til MNOK 34, og Øksnes kommune selger sin aksjepost for MNOK 204. Samlet innebærer dette at det avhendes aksjer for ca MNOK 240 (fradrag for netto arbeidskapital og gjeldsvariasjoner vil tilkomme), kommunedirektøren vil i det videre forholde seg til MNOK 240.

Selv om kommunedirektøren i det videre benytter forannevnte aksjeverdier, er det på det rene at Lofotkraft (LK) har finansielle muligheter til å kunne øke sitt bud ytterligere. Dette kan innebære at de økonomiske grenseverdiene til Sortland kommune overstiges, og at det umuliggjør kommunens evne å gjennomføre flere av alternativene.

For å oppfylle kommunestyrets intensjoner foreligger det 4 alternativer med 2 ulike «muligheter». Alternativ 1 og 2 innebærer at det etableres et nytt selskap- her kalt «Sortland energi» (SE),

og at selskapet (SE) tar opp lån (forutsetter at gitte lånebeløp gis selskapet)

Alternativ 3 (mulighet 2) innebærer at Sortland kommune erverver Bø kommune sine aksjer, helt eller delvis.

Når det gjelder alternativene som i det videre omtales, vil det være noen forbehold som fortsatt er noe usikre, men kommunedirektøren legger fram alternativene med bakgrunn i den informasjon som besittes per i dag.

Økonomiske vurderinger

Mulighet 1 (alternativ 1 og 2)

Alternativ 1

I dette alternativet etablerer Sortland kommune et eget selskap, og skyter inn MNOK 10 som aksjeinnskudd, og lånefinansierer MNOK 239. Og følgende skjer:

- Etter at kapitalen er på plass, selger Sortland kommune 30 % til det nye selskapet (kommunen beholder 5 %) for MNOK 204 (det samme som Øksnes/Bø er tilbudt for sine aksjer)
- Når Sortland mottar kjøpesummen (for 30 %) fra sitt eget selskap- kjøpes hele Øksnes kommunes aksjepost (30 %). Her benytter med andre ord kommunen sin forkjøpsrett.
- Etter at kjøpet fra Øksnes er gjennomført, overføres Sortland sin aksjepost (30 % erververt fra Øksnes og resterende 5 % fra egen ordinære aksjepost) til det nye selskapet.
- Det nye selskapet kjøper Bø kommunes (5 %) andel FOR MNOK 34

Denne løsningen vil innebære at det nye selskapet eid av Sortland kommune vil eie 70 % av VK, og Bø kommune vil eie 30 % av VK.

Alternativ 2

I dette alternativet etablerer Sortland kommune på lik linje med alternativ 1 et eget selskap, skyter inn MNOK 50 som aksjeinnskudd, og lånefinansierer MNOK 115. I tillegg følgende:

- Vesterålskraft AS kjøper 11 % av aksjene til Øksnes for MNOK 75. Dette alternativet innebærer at VK må lånefinansiere kjøpet av Øksnes sine aksjer. Med det resultat at egenkapitalen i selskapet blir svekket, samt at det sannsynlig kan medføre endrede lånevilkår.
- Det nye selskapet til Sortland kommune kjøper resterende 19% av Øksnes kommunes aksjeportefølje for MNOK 130, samt Bø sine 5 % for MNOK 34.

Denne løsningen innebærer at det nye selskapet til Sortland kommune vil eie 66,3 % (av stemmene) i VK og Bø vil eie 33,7 %.

Oppsummert vil alternativ 1 og 2 innebære at det nye selskapet innhenter lån i den størrelsesorden som er skissert. I det første alternativet hvor kommunen stiller MNOK 10 som aksjeinnskudd, vil EK andelen av total låneramme være «svært» lav, og en finansiering av MNOK 239 vil innebære betydelige kapitalforpliktelser, og vil muligens være noe utfordrende å kapitalisere.

I alternativ 2 vil det nye selskapet måtte låne vesentlig mindre enn alternativ 1, men dette alternativet baserer en seg på at VK lånefinansierer et oppkjøp av egne aksjer på MNOK 75. Dette innebærer blant annet at egenkapitalen i selskapet blir svekket og vil medføre at det finansielle handlingsrommet for fremtidige investeringer i VK reduseres.

Mulighet 2

Alternativ 3 og 4

Dette alternativet innebærer at Øksnes kommune selger sin 30 % eierandel i VK til LK for MNOK 204.

- Sortland kommune kjøper Bø kommunes (5 %) andel, helt eller delvis.
- Sortland gjør i dette eksemplet fortrinnsretten gjeldende og kjøper Bø sin aksjepost for MNOK 34.
- Sortland kommune må bruke midler fra eget driftsfond. Ved dette alternativet vil følgende eierstruktur oppstå:

Sortland kommune	40 %
Bø kommune	30 %
Lofotkraft AS	30 %

Dersom Lofotkraft AS gjør gjeldende fortrinnsrett samtidig med Sortland kommune på Bø sin aksjepost, vil følgende oppstå i dette alternativet:

- Sortland kommune kjøper 2,85 % av aksjene til Bø kommune for MNOK 19,34
- Lofotkraft AS kjøper 2,15 % av aksjene til Bø kommune for MNOK 14,62.
- Midlene må Sortland kommune ta av eget driftsfond. Ved dette alternativet vil følgende eierstruktur oppstå:

Sortland kommune	37,85 %
Bø kommune	30 %
Lofotkraft AS	32,15 %

I begge alternativene (alternativ 3 og 4) i mulighet 2, kan Sortland og Bø kommune sitte med over 2/3 flertall. Det presiseres igjen at beregningene er basert på det tilbudet fra LK som er kjent per i dag.

Kommunedirektørens vurderinger

Kommunedirektøren er kjent med at konsernstyret i Vesterålskraft i møte fredag 22.10.2021 har fattet følgende vedtak (dette har betydning for alternativ 2)

1. *Vesterålskraft har betydelige investeringsbehov i årene fremover og konsernet har i den sammenheng synliggjort behovet for å øke, ikke redusere egenkapitalen i konsernet*

2. *Vår bankforbindelse vil kunne finansiere erverv av egne aksjer med 75 MNOK slik at egenkapitalandelen i konsernet reduseres til nærmere 30 %. Konsekvensen av å redusere EK andel under 30% i konsernet vil utløse endrede lånebetingelser som utbyttenekt og høyere rente på hele låneporteføljen*

3. *Konsernstyret anbefaler derfor ikke å erverve aksjer i eget selskap da det vil medføre en finansielt sårbar posisjon for konsernet med en så lav egenkapitalandel som i tillegg vil sterkt begrense det finansielle handlingsrommet for videre utvikling i Vesterålskraft.*

Når det gjelder alternativ 1, vil ikke kommunedirektøren anbefale å gå videre og stifte et selskap med så høy lånegrad som er beskrevet i skissen. Dette begrunnes også med at den gjeldsgraden og egenkapitalgraden det legges opp til, vil medføre høye finanskostnader.

Slik kommunedirektøren vurderer styret i Vesterålskraft sitt vedtak, bortfaller mulighetsrommet som skisseres under alternativ 2, og medfører at muligheten for å etablere et eget selskap ikke anbefales.

I forhold til disposisjonsfondet størrelse og ubalansen i driften vil all bruk av fondsmidler redusere kommunens økonomiske handlingsrom i økonomiplanperioden. Denne handlefriheten må veies opp mot et aksjekjøp som sikrer «full kontroll» med et strategisk viktig selskap for hele Vesterålsregionen. Det vil være umulig å sikre seg mot hva fremtiden bringer av både usikkerhet og muligheter, men det anses som fordelaktig dersom to vesterålskommuner fortsatt kan eie 2/3 av selskapet og dermed ha mulighet til å påvirke selskapets posisjoner fremover.

Kommunedirektøren vurderer det slik at så lenge 2/3 flertall oppnås, er det tilstrekkelig for Sortland kommune å erverve 2.850 av Bø sine aksjer og dermed oppnå en eierandel på 37,85 %.

Kommunedirektøren er av den formening at en eventuell økning av tilbudet fra Lofotkraft AS , utover det som er kjent per i dag, vil medføre at også Sortland kommune må tilby samme pris til Bø kommune. Dette innebærer at en økning over 10 % vil vanskeligjøre erverv av Bø sin aksjepost, da det må tas høyde for at Lofotkraft ikke vil gjøre fortrinnsretten gjeldene. Eventuelt avtale med Bø kommune om å redusere sine salgsaksjer tilsvarende, medfører dette at de likevel kan oppnå en kjøpspris på MNOK 34, bare med færre aksjer

KONKLUSJON

Oppsummert i saken om «strategisk valg for Vesterålskraft AS» må kommunestyret i Sortland kommune gjøre sitt veivalg. Gitt, at utfallende som er lagt til grunn i dette drøftingsnotatet blir vedtatt slik de er beskrevet, Øksnes kommune selger sin 30 % eierandel og Bø kommune 5 %, må Sortland kommune kjøpe minst 2 850 aksjer fra Bø kommune til MNOK 19,34 for at Bø og Sortland skal eie mer enn 2/3 av aksjene i Vesterålskraft AS.

Sortland kommune kan finansiere et slikt kjøp ved å benytte avsatte midler fra kommunens disposisjonsfond. Kommunedirektøren ønsker likevel å presisere at dette vil medføre at det økonomiske handlingsrommet til kommunen blir svekket. Det må videre påregnes tiltak i driften som uansett er nødvendige for å få balanse i økonomiplanperioden.

Under oppsummeres noen momenter rundt aksjonærrettigheter. En aksjonærs innflytelse vil for øvrig avhenge av eierandel i selskapet:

> En eierandel på mer enn 9/10 av aksjene vil i utgangspunktet gi full kontroll over selskapet, og aksjonæren kan beslutte tvungen overføring av de resterende aksjer etter aksjeloven § 4-26. (Aksjeloven fastsetter likevel enkelte begrensninger ved å oppstille krav om enstemmighet etter aksjeloven § 5-20 og den generelle regel om misbruk av generalforsamlingens myndighet ved å gi en aksjeeier en urimelig fordel på andre aksjonærers eller selskapets bekostning, jfr. § 5-21).

> Som tidligere nevnt, fastlegger vedtektene rammene for selskapets virksomhet. En beslutning om å endre vedtektene krever tilslutning fra minst 2/3 av avgitte stemmer og av aksjekapital som er representert på generalforsamlingen, jfr. § 5- l 8. Ved slike beslutninger vil generalforsamlingen kunne utvide eller begrense virksomhetsområder m.v.

Det er også viktig å merke seg at endringer i selskapets kapital innebærer endring av vedtektene. Beslutninger om kapitalutvidelser eller kapitalnedsettelser m.v., emisjoner hvor eksisterende aksjonærer har fortrinnsrett etter aksjeloven eller rettede emisjoner hvor fortrinnsretten frafalles, krever alle samme tilslutning av generalforsamlingen som for vedtektsendringer.

Positiv kontroll med 2/3 flertall gir således en sterkt kontroll over selskapets kapital og eierforhold. På den annen side gir negativ kontroll, mer enn 1/3 av stemmer/kapital, tilsvarende grunnlag for å blokkere endringer i kapitalforholdene eller eiersituasjonen.

Vedlegg:
Disposisjonsfond kommunestyret
Forkjøpsrettsutøvelse i Vesterålskraft 24.10.2021
21.10.25 Modell lansert av Trollfjord